

Liz Fenik

Bekstvo u
KORNVAL

Prevela

Dubravka Srećković Divković

Laguna

Naslov originala

Liz Fenwick

A CORNISH AFFAIR

Copyright © Liz Fenwick 2013

Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA



Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Bekstvo u
KORNVAL

✚ Prvo poglavlje ✚

Ostervil, Kejp Kod, Masačusets

Stala sam ispred velikog ogledala i nisam prepoznala ženu koja se u njemu pojavila.

„Izdahni vazduh“, poučila me je moja najbolja drugarica Sofi. „Koliko si kilograma oslabila od poslednje probe?“

„Ne znam.“ Haljina je visila na meni. „Možemo li nešto da uguramo pa da je popunimo?“

Sofi je zavukla ruku sebi u haljinu i izvadila dva pihvijasta predmeta. „Evo ti, stavi ovo.“

Čekala sam dok mi je raskopčavala dugmad na leđima. Nisam bila lep prizor; ni slučajno nisam zamišljala da ću tako izgledati na dan svoje svadbe.

„Samo mi nije jasno što si u toj haljini.“

„To me ne pitaj. Majka je htela ovu.“

Sofi prevrte očima. „Bila sam prisutna. Ova haljina bi pristajala Rouz, čak i tvojoj majci. Ali uopšte nije za tebe.“

Duboko sam udahnula i ubacila umetke u korset. Grudi su mi se podigle, ali nisu baš doslovno iskočile. Sofi me je

ponovo zakopčala. Tačno sam znala šta hoće da kaže za haljinu. Bila je previše kitnjasta i u njoj sam izgledala kao vešalica koja je obukla puslicu.

„Izvini što pominjem Rouz.“

„Nema veze.“

Sofi me je brzo zagrlila i obe smo načas zažmurile kako bismo obuzdale osećanja. Imala sam na očima previše maskare da bih zaplakala.

„Jesi li spremna?“ U sobu je bez kucanja ušla moja majka Džejn. Osmotrla me je od glave do pete. Zaustavila sam disanje.

„Izgledaš...“ Majka mi je prišla i popravila izrez haljine na oblini mog poduprtog poprsja. „Savršeno.“

„Hvala.“ Još jedan pogled u ogledalo potvrdio mi je da su njene reči laž. Majka je stajala kraj mene i zurila u naše odraze. Bila sam mnogo viša od njenog krhkog tela. Haljina boje jorgovana isticala joj je plavu kosu. Jedina sličnost između nas dveju bila su usta; od nje sam nasledila pune usne. Rouz je bila majčina slika i prilika, a ja pak krakata i crnomanjasta.

„Znala sam da nisam pogrešila s haljinom. Mnogo ti lepše stoji od one koja se tebi dopadala.“

Klimnula sam glavom. U ovoj fazi nije ni bilo svrhe da joj se protivim; predugo sam čekala.

Na brezama oko crkve lišće je mirovalo. Kao da je vreme stalo, a ipak se iznutra čulo čavrljanje. Zastala sam pred vratima i pokušala da dišem. Vazduh je bio težak, preteći. Uprkos izmaglici, temperatura se bližila četrdesetom stepenu. Kako na Kejp Kodu može da bude toliko toplo na samom početku juna?

„Sve u redu?“, upitao me je tata pojavivši se odnekud otpozadi, pa me prihvatio za lakat.

Namrštila sam se, a onda se okrenula i uputila mu osmeh od uva do uva.

„Nervozna?“ Okrznuo je pogledom ručni sat. Bilo je tri. Svakog časa muzika će se promeniti i ja ću započeti svoj poslednji hod kao neudata devojkica. Pogledala sam kroz vrata, niz prolaz između klupa. Crkva je bila puna ružičastog cveća – stotina krinova, tačnije. Oltar se jedva video od nagomilanih cvetova u svim postojećim nijansama te ogavne boje; naročito bledoružičaste. Oduvek sam mrzela ružičastu boju. Trebalo je to da im kažem, a nisam rekla.

Kraj oltara je stajao moj verenik Džon: visok, plav i prelep, ali čak ni on nije uspeo da umakne toj boji. Prsluk mu je bio u tonu s haljinama devojčica koje su nosile cveće. Slične lutkama, vrtele su mi se oko kolena stežući u rukama ružičaste smrdljive krinove.

Odmakla sam buket od sebe. Miris krinova bio mi je nepodnošljiv u svako doba, ali po vrućini još gori, za razliku od mirisa nekih drugih vrsta cveća. Pogledala sam tatu u oči.

„Šta ti se vrzma po glavi, Džud?“

Privila sam se uz njega i načas položila glavu na njegovo rame. „Bašta koju smo odgajili u Abu Dabiju.“

„I tamo je bilo ovako vrelo.“

„Da, bilo je.“ Abu Dabi je bio nešto posebno. Rouz je još bila zdrava dok smo tamo živeli, majka manje raspomamljena, bašta nebeska. U sećanje mi se vraćao miris frangipanija i noćnog jasmína. „Volela sam taj vrt.“

„I ja.“ Tata je zategao prsluk. Ja sam se kuvala već i u svojoj haljini. U svečanom odelu sigurno je bilo neizdrživo.

„Nju smo prvu napravili ni od čega.“

„Davno je to bilo.“ Položio je dlan na moju nadlakticu.

„Pre gotovo dvadeset godina.“ Muzika je utihla. Osetila sam da me tatina ruka steže. Usta su mi se osušila.

„Spremna?“ , upitao je.

Klimnula sam glavom, ali tad sam videla da majka pokazuje mimikom ka galeriji gde je hor.

„Lažna uzbuna.“ Tata je izvadio iz džepa maramicu i obrisao čelo. Ružin pupoljak u njegovom reveru bio se oklembesio. Dotakla sam cvet.

„Nismo za ovu vrućinu ni ja ni ova ruža.“ Vratio je maramicu.

„Mada ja volim ruže.“ U grlu mi je rasla knedla.

„Ona bi se sigurno oduševila svime ovime.“ Njegov brzi pogled obuhvatio je crkvu širom. „S nama je duhom.“ Potom mi napipa šaku i stisnu je. „Majka se vraća prolazom. Bolje da odem da vidim zbog čega je nastao zastoj.“

Hitro je pošao i poveo majku ka njenom sedištu. Crkva je bila dupke puna: petsto ljudi, svi u najsvečanijem ruhu. Džon i ja zajedno možda smo poznavali polovinu, ali svega stotinak smo mogli nazvati prijateljima. Moji roditelji su želeli da se razmahnu, a ja nisam imala srca da ih zauzdavam. Uostalom, ovo im je bila jedina prilika. Ja sam im sad bila jedino dete, i to već osamnaest godina. Za toliko sam morala popustiti. Rouzinu svadbu nikada neće dočekati; dakle, moja im je bila jedina prilika da prirede veliko slavlje.

Stajali su pored prve klupe, glavu uz glavu. Oko njih je sve brujalo od prigušenih razgovora pastve. Jednostavne linije crkve nisu se videle od silnih dekoracija. Nijedna sitnica nije bila dovoljno nevažna da izmakne majčinoj pažnji.

Zažmurila sam, pitajući se šta li je posredi. Pipkala sam svoju narukvicu-amajliju. Kamilja grba trebalo je da bude skroz izlizana koliko sam je puta protrljala poželevši da je Rouz još uz mene. Bila je sedam godina starija i obožavala sam je. Da je sada tu, da je nije ubilo oboljenje bubrega, ja ne bih bila nervozna, a majka ne bi paničila.

Muzika se promenila, a ja sam otvorila oči. Gde je tata? Zar ne bi trebalo da ide prolazom? Pretraživši pogledom crkvu, videla sam da smešta majku na njeno mesto. Poljubio ju je u slepoočnicu, pa krenuo da se odmiče.

Podno crkvenih stepenica stala su neka kola; prepoznala sam kvrgavi gležanj koji se pomolio iz njih. Potrčala sam da pomognem baba-tetki Agnes da izađe. Odbila me je od sebe štapom dok je njen šofer išao oko kola da joj pomogne.

„Drago mi je što ne kasnim.“ Zgrabila je od šofera drugi štap, pa pošla ka stepenicama. Ja sam hodala kraj nje, spremna da je pridržim. Imala je devedeset četiri godine i živela je i dalje samostalno, uprkos tome što su svi izuzev mene pokušavali da je strpaju u starački dom.

„Nema potrebe za panikom, Džud.“ Okrenula se ka meni. „Uspela sam da doživim tvoju svadbu; dakle, mogu jednako lepo i sama da uđem u crkvu, dođavola.“

Oduševljavao me je njen duh. Iako je Agnes insistirala na tome da uđe sama, potražila sam pogledom nekog redara. Nije po tradiciji da mlada smešta goste, ali Agnes je bila nešto posebno, zato sam smela da se izložim majčinom gnevu i uradim upravo to.

Stigle smo do crkvenih vrata; nekoliko puta je udahnula vazduh, odmeravajući me od glave do pete. „Lepe cipele. Grozna haljina. To ti je majka birala, pretpostavljam. Uvek ona istera svoje.“

Zaustila sam da odgovorim, ali onda sam zatvorila usta.

„Ti si draga devojka, ali oduvek si bila previše pokorna za moj ukus. Neprestano se pitam šta je s tvrdom kičmom Vorena u tebi.“ Glas joj se zaorio, pa sam pomislila da je možda zaboravila da uključi slušni aparat. Uхватила sam je za mišicu. „Mada pazi, izgleda da tu kičmu nema ni tvoj otac. Koliko ja vidim, tvoja majka ga oduvek drži za muda.“

Obazrela sam se oko sebe u nadi da niko nije uspeo da je čuje od orgulja. Stegavši je za lakat, povelala sam je u crkvu, ali upravo tad mi u pomoć priteče Sofin momak Tim. „Lep dečko.“ Agnes ga uhvati podruku, pa se okrete ka meni i namignu.

Vratila sam se unazad u predvorje, osećajući majčin bes dok me je streljala pogledom. Graška znoja curila mi je u poduprti dekolte. Pirnu blag vetar, uskomešavši nežne listove breza. Samo bi oluja mogla da rastera tu tešku omorinu.

Zaškiljivši duž prolaza, opazila sam Džona kako stoji kraj svog kuma. Izgledao je vrlo uzdržano, vrlo zvanično. Pogledi nam se susretoše i on se osmehnu. Biće sve kako treba. Trema je prirodna.

„Zar nije Džejn pametno uradila što udaje Džudit za Džona? Godinama je na tome i radila“, nadjačao je muziku glas neke žene.

„Znam. Stjuarti su veoma dobra porodica, a on je već ortak u firmi. Ali moram priznati da mi i dalje nije jasno šta je video u toj maloj Vorenovoj. Nimalo nije na Džejn, nema ni trunku njenog stila. Pametno je Džejn uradila što ju je utrapila.“ Gledale su u moju majku dok je ponovo sedala na svoje mesto u prvom redu.

Nisam poznavala te dve žene, ali one su znale mene, ili tačnije – majku. Majka je bila na sedmom nebu kad sam počela da se zabavljam s Džonom, a kada sad o tome bolje razmislim, od tog časa me je i pogurkiivala ka ovom danu. Da li je Džon moj ili njen izabranik?

Buket koji sam držala dodirivao je pod svojim trakama, a ja sam, maltene kao da i nisam zaista prisutna, posmatrala kako mi ruke toliko drhte da su ispuatile taj našušureni predmet nalik na šćernu vunu. Jedna pratilja je skočila da ga digne i ja sam pružila ruku, posmatrajući umetnički cvetni

aranžman. Nije bio primeren. Nije bio za *mene*. Sve je bilo neprimereno. Spustila sam šaku, a onda potrčala onoliko brzo koliko su mi cipele to dopuštale, bez osvrtnja.

Plima mi je zapljuskivala crveno nalakirane nokte na nogama i kvasila blistavobelu penu moje venčanice. Od suza se sve to slilo u ružičastu boju, koja me je podsetila na one ogavne krinove. Bilo je to pre mnogo sati, a sada je slana voda Zalivske struje razmekšala krutu haljinu, pa mi je visila prilepljena uz noge. Konačno sam mogla da uspostavim primirje s tom prokletom venčanicom.

Jedan galeb se sunovrati ka vodi. Obrisah oči da bih videla da li je uspešno obavio posao. Jeste; zato sam se osmehnula. Makar je neko dobio ono što je hteo. A opet, galeb je znao šta hoće, a ja nisam znala. To je velika razlika. Ja sam u najgorem mogućem trenutku otkrila šta ne želim.

Stajala sam s naporom. Noge su mi bile pomalo utrnule. Izgubila sam već bila račun koliko dugo tu sedim i zurim u vodu. U njoj nije bilo nikakvih odgovora, a trebalo je sad da se vratim i suočim se sa svima. Sunce je zalazilo, i da je sve bilo kako treba, već bih putovala u Boston da tamo provedem prvu bračnu noć, posle čega bih produžila u Mejn da započnem medeni mesec, a ne bih stajala kraj puste spasi-lacke osmatračnice.

Kada sam ponovo pogledala u more, tresnulo me je poimanje koliki sam prestup načinila. Bilo je nužno da razgovaram s Džonom, ali manjkalo mi je reči, makar onih kojima bih ublažila to što sam mu uradila.

Otresla sam sa sebe pesak što sam bolje mogla, žaleći što nemam telefon. Samo sam imala mokru haljinu, veo i beskorisne cipele s visokom štiklom. Po plaži sam se kretala sporo.

Haljina mi je sputavala pokrete. Ni suva nije bila lagana, ali majka se strahovito uzbudivala zbog nje, a ja sam želela da ona bude srećna ako ja tu mogu da utičem. U neku ruku, to je i njoj, ne samo meni, bio značajan dan.

Bolele su me noge. Hodanju nikad kraja. Neka kola prošlišaše kraj mene oglasivši se sirenom. Znala sam da izgledam budi bog s nama; što pre se budem presvukla, to bolje. Kuća se pojavi preda mnom i ja stadoh.

Leje ispred kuće praštale su vatrometom boja: narandžasti hemerokalis, takozvani divlji ljiljan, nad blagim tonovima belih božura. Tata je uložio i srce i dušu u taj vrt kako bi bio na vrhuncu za dan moga venčanja. Dan moga venčanja... Čvrsto sam zažmurila. Oni srećni trenuci kada smo Džon i ja radili rame uz rame s tatom delovali su sada davno i pre-davno, iako je od njih prošlo svega nekoliko nedelja.

Pojavili su se snabdevači, pa sam se skrila u senku velikog bora. Čim su ponovo ušli u kuću, hramajući sam izašla na travnjak i razmotrila jedinu nepromenljivu vrednost u mom peripatetičkom životu: tu daščanu kuću s tamnozelenim kopcima. U nju smo dolazili svakog leta, a otkako se tata penzionisao, postala nam je trajni dom. Nije mi se ulazilo. Majka je sigurno pala u fras, a kako i ne bi?

Dok sam stajala pred kućom, izgledala je krajnje miroljubivo, ali to je moglo biti i varka. Iz tog ugla nije delovala kao da stoji nad samom vodom, a stajala je. Isto tako je mogla biti i u šumi, ali kako se kroči preko praga, tako se pred kućom širila reka Il. Tu daščaru je, dvadesetih godina prošlog veka, izgradio moj pradedka kao letnjikovac, u jedno doba kad su letnjikovci bili ambiciozni, sa odajama za poslugu, i kad se na Kejp Kod dolazilo vozom i sa velikim putnim kovčezima.

Sve sam njih izneverila, i one iz prošlosti i ove iz sadašnjosti, odbivši da stanem pred oltar. U mojoj glavi sve je bilo

krajnje jasno, ali kako da objasnim ostalima a da ih još više ne povredim? Sada kada su prošli sati, sučeljavala sam se sa svojim postupkom, dok su iz svih prozora kuće blistala svetla. Izgledala je radosno. Bila je doterana za slavlje, za moje slavlje, a ja sam došla tek pošto se sve završilo. Naježila sam se pomislivši koliko je sve to koštalo.

Otisnuvši od sebe te misli, shvatila sam šta mi ne dâ da izađem iz te senke: ne strah od majčinog strašnog nezadovoljstva, već strah od tatinog razočaranja. Kako da objasnim svojoj uzdanici zašto sam zbrisala?

Pošla sam ka svojim kolima. Bila su parkirana po strani, gde su čekala moj povratak sa medenog meseca. Šta li radi Džon? Pije, po svoj prilici. To mi je delovalo primamljivo, ali da bih mogla da se napijem, ili da bilo šta drugo uradim, morala sam se prvo osloboditi proklete haljine. Što sam tiše mogla, prišla sam jednim sporednim vratima, gde je majčin glas maltene nadjačavao lupu stolica koje se slažu i odjeke izdatih naređenja. Umirila sam se i oslušnula.

„Gde je tom detetu pamet?“ Engleski naglasak uvek joj je bio izraženiji kad je ljuta. Reči su joj se razlegale kroz noć.

Dete? Sa trideset godina nisi dete. Zakoračila sam iz senke, ali sam zastala jer je majka nastavila.

„Kakva glupavost!“

„Džejn!“, prekide je tata.

„Da ostavi Džona pred oltarom – pa to je takvo glumata-nje drame, takva budalaština nad budalaštinama!“ Majka je počutala. „Jesi li video Merino lice? Njen ljubljeni sin stoji pred oltarom kao klippan, a uzrok je naša kći. Sumnjam da će i on i ona ikada više progovoriti s nama.“

„Jeste bilo strašno.“ Tatin glas je zvučao skrhan.

„U životu me nije bilo toliko sramota.“ Džejn je uzdah-nula. „Ne znam kako više da se pokažem pred ljudima.“

Oca nisam mogla da vidim, pa tako nisam znala ni da li je saglasan ili nije saglasan s time. „Umorna si. Veliki si trud i rad uložila da joj ovaj dan bude divan.“ Glas mu je utihnuo. „A gde je, dođavola, ona?“

Džejn je uzdahnula. „Ubeđena sam da joj ništa nije i da misli samo na sebe, a nimalo na Džona ili na njegove roditelje, čak ni na nas. Zar nije uvek takva i bila? Strahovito sam se razočarala.“

„I ja.“

„Rouz to nikad ne bi uradila. Ona je bila krajnje uviđavna, nimalo sebična“, zajeca Džejn.

Ostala sam u senci. Nisam mogla ni da se maknem. Majčine reči odjekivale su mi u glavi. U pravu je. Rouz to nikad ne bi uradila.

✧ Drugo poglavlje ✧

Travnjaci što su se nizali duž Long bič rouda još su bili rosni dok sam se parkirala. Vazduhom se širio miomiris japanskih ruža. Zažmurila sam i prihvatila činjenicu da sam sva naopaka. Ta *Rosa rugosa* je ružičasta, a ja je obožavam. To sam znala, ali ne i mnogo šta drugo. Okrznula sam pogledom telefon u ruci. Neprekidno mi je pištao jer mu se memorija prepunila. Nije mi se čitalo tih stotinu i nešto poruka, svih odreda punih pitanja. Samo sam jednu pročitala, od Džona. Jednostavno je napisao: *Da se nađemo u osam ujutru. Znaš gde.*

Nije bilo poljubaca niti zagrljaja, čak ni „VT“. Mada ih nisam ni zasluživala. Prelistala sam ostale poruke, pritisla *Izbriši sve*, a onda isključila telefon. Sav ostali svet može da sačeka.

Visoka trava grebuckala me je po golim nogama dok sam išla stazom između malih dina ka mestu gde se prostor širi i prelazi u plažu. Pesak koji prekriva taj dugački pojas što razdvaja reku Sentervil od okeana kao da mi je prodirao i u samo grlo. Koliko god da sam puta progutala pljuvačku, suvoća nije popuštala.

Sunce mi je grejalo leđa kad sam izula japanke i zagazila u vodu. Satima sam te noći ležala budna i pretresala šta sam uradila, pokušavajući to da pretočim u reči, ali samo sam stekla podočnjake. Kako da mu kažem da nikada nije ni trebalo da budemo ništa više do prijatelji? Kroz glavu su mi se odmotavale godine letovanja i vikenda provedenih u kućama naših roditelja na Kejpu, zajedno s čašama pića ispijenog nakon posla u Bostonu, zajedno s klizanjima i skijanjima. Čitavo čudo zajedničke i prepletene prošlosti.

Džon je sedeo blizu vode i bacao školjke u more. Ramena su mu bila pogrbljena, a jutarnje svetlo odbleskivalo mu se po plavoj kosi. Noge nisu htele da mi se pokrenu. Sve u meni se grčilo. Prvi put smo se poljubili upravo tu, jedne noći bez mesečine, nakon odvažnog kupanja bez odeće. Okvasila sam jezikom usne, prisećajući se ukusa soli na njegovim usnama i čistog uzbuđenja tog zagrljaja. Bilo je otad prošlo deset godina; dogodilo se to davno pre nego što smo počeli da se zabavljamo. Godinama su nam životi bili međusobno protkani kao prijateljima. Koliko dugo sam ga volela i da li je ta ljubav prestala? Više zaista nisam znala.

Izbrojala sam do deset da skupim hrabrost, a onda klonula na pesak kraj njega. Mišica mi se pribila uz njegovu ruku. Toplota je iz njega putovala kroz platnenu košulju i ulazila mi u srce. Odmakao se.

„Zdravo.“ Pridavljen glas koji je izbio iz mene nije zvučao prirodno. „Izvini.“ Nikad mi nijedna reč nije delovala neumesnije.

„Džud, zašto?“

„Zato što...“ Nisam znala šta da kažem. „Volela bih i sama da znam“, izrekoh laž. Nisam mogla da ga pozledim još više.

On se okrete ka meni. Plave oči bile su mu pune suza. Obuzdao ih je, a onda bacio u more još jednu školjku. „A šta bi to, dodavola, trebalo da znači?“

„Džone...“, zaustila sam, ali sam začutila kada je ustao.

„Kako si mogla to da mi uradiš?“ Okrenuo mi je leđa. „I meni i sebi.“

Zagledala sam se u vodu koja je tekla po pesku. Zasluživala sam sve to, pa i više. „Ne znam.“ Ali znala sam. Samo što nisam mogla to da kažem naglas.

„To je nedovoljno.“

„Znam.“ Ustala sam.

„Ne koristi.“ Opet se okrenuo. „Ne pruža mi nikakav odgovor. Ne pomaže da prestanem da izgledam kao budala.“

„Džone, nisi ti budala. Već ja.“

„Zašto?“ Bolan pogled njegovih očiju ispunio me je kajanjem. Pošao je tim pustim pojasom plaže, a ja sam požurila za njim. Nisam mogla dozvoliti da na tome ostane. Stao je kad sam ga uhvatila za mišicu.

„Samo hoću jedno da znam.“ Sklonio je moju ruku i pogledao u svoj prsten koji mi je i dalje opasivao prst. Dragulj je iskrio na suncu, podsećajući me na ogromno uzbuđenje koje sam osetila kad mi je pre godinu dana namakao taj prsten. „Da li me još voliš?“

Srce mi se skupilo. Lice mu je bilo ispijeno. „Da.“ Glas mi je zazvučao jedva jače od tihog hripanja. To je bilo tačno. Jesam ga volela, ali ne u onom smislu koji je on podrazumevao.

„Pa zašto onda, Džud?“ U očima mu se video sav bol i sav bes. Kako sam mogla tako da ga ostavim na cedilu?

„Zato...“ Bio je pun iščekivanja. A istinu mu nisam mogla reći. Ramena su mi klonula. Kako da mu kažem da sam shvatila da je i on poput one haljine, onog cveća, čitavog onog događaja – izbor moje majke, a ne moj? Nisam to

mogla. Pre nego što sam stigla išta više da izgovorim, on se obrnuo i otišao dugačkim žalom.

Skrenuvši na dvorišnu stazu, izbrojala sam tri automobila i sva tri prepoznala. Samo načas mi je palo na um da promenim smer kretanja i odvezem se odatle zauvek. Ta vozila su pripadala majčinim saigračicama sa golfa. Nisam se začudila otkud one tu. Majka nedeljom nije išla na golf, ali išao je tata. Došle su po pouzdane detalje sage o odbegloj nevesti i da pruže podršku mojoj majci, koja je propadala u zemlju od stida zbog mog postupka. Otvorila sam zadnja vrata u nadi da ću uspeti da se prošunjam i popnem se u svoju sobu.

„Džudit?“

Trgla sam se. „Da?“

„Na kuhinjskom stolu je spisak ljudi koji su te tražili telefonom. Dođi ovamo da se pozdraviš.“

Dok sam ulazila u oranžeriju, pitala sam se šta da kažem. Nisam imala ni trunke želje da bilo koga vidim, a zbog tih žena ću se, ukoliko je to uopšte moguće, samo osećati još gore. Zastala sam na vratima, a u mene su se izbečila četiri para očiju.

„Kako si?“ Pet je potapšala sedište kraj sebe.

Kako bi trebalo na to da odgovorim? „Ne baš najbolje.“ Premestila sam se s noge na nogu.

„Trema je strašna stvar“, osmehnula se ona, a ja sam klimnula glavom. Trema mi baš i nije pomogla.

„Ako si sumnjala u sebe, mogla si te sumnje ranije da razrešiš, draga.“ Pet mi se smeškala, a meni je došlo da vrisnem da to već znam i da ne moraju da mi pričaju, ali dabome da će mi pričati. Ona je samo izgovorila ono što svi ostali misle.

„A tvoja sirota majka toliko se potrudila da ti dan venčanja bude savršen!“ Pogledala je u majku; videlo se da joj to pomaže. Te žene i njihova podrška bile su joj potrebne da bi se suočila sa ogovaranjima.

Zaustila sam da nešto kažem, ali Pet je nastavila: „I koliko je samo novca tvoj otac potrošio!“

Majka se osmehnula. Lice za javnost kruto je nosila još od sinoć. Taj njen osmeh je govorio da je sve u redu čak i onda kad nije sve u redu. Odlično sam ga upoznala još za vreme Rouzinog bolovanja. Nije želela da drugi znaju koliko rđavo stoje stvari, do koje mere nam se život ruši.

„Izvinjavam se sada, moram da obavim neke telefonske razgovore.“ Prepisala sam majčin osmeh, a onda oborila glavu i izašla iz sobe. Drugog izlaza nisam imala. Pet ništa nije slagala. Svuda sam bila goruća tema; moraću da se navikavam na to.

U kuhinji sam razmislila o doručku koji nisam pojela pre viđenja s Džonom. I dalje nisam mogla očima da vidim hranu, ali nadala sam se da će mi još jedna šoljica kafe pomoći.

Dok sam ja bila izvan kuće, majka nije lenstvovala. Tu se nalazio potpun spisak poklona koje smo dobili Džon i ja. Svima će valjati da se pošalje poruka. Moraću da smislim nešto čime ću objasniti svoj postupak a da ipak ništa ne kažem. Skljokavši se na stolicu, spustila sam šolju na sto. Ta uredna gomila listova doslovno me je razdirala. Bila sam slepa. Više nisam mogla to da ispravim, ali sam bar mogla da se izvinim.

Razgovor sa agentom za nekretnine potvrdio mi je slutnje. Do isteka prve godine ne mogu da raskinem ugovor o izdavanju svog apartmana u Bostonu. Kad sam ga potpisala,

misllila sam da je to dobra stvar. Uostalom, planirali smo bili da pređemo u London zbog Džonovog posla, pa bi nam zakup taman pokrivaio otplatu kredita s hipotekom. I on je isto uradio sa svojim stanom. Sve je to divno funkcionisalo, ali trenutno mi je bio potreban krov nad glavom.

Zazvonio mi je telefon. Zvrckao je sve vreme. Svi su hteli da čuju moju priču.

„Jedva te konačno nađoh!“ Bila je to Sofi. „Zašto mi se nisi javljala na pozive?“

„Bila sam...“

„Kako si mogla? Mislim, svi su te tamo čekali. Jednog časa si stajala na vratima i sve je bilo super, a onda su zasvirali svadbeni marš i ti si nestala.“

Bila sam zaboravila na svadbeni marš. Majka i ja smo se beskonačno svađale zbog njega. Ona je htela njega, a ja Bahov *Koncert za dve violine*, Drugi stav. Međutim, ispostavilo se da je Mendelson neverovatno dobar kao pratnja za trčanje na štiklama.

„Sofi, ja sam...“

„Ozbiljno, šta si zamišljala kad si ostavila Džona da onako stoji kao budala?“

„Samo sam...“

„Svi se pitamo šta te je to spopalo, a ti se nikome nisi javila.“ Zastala je da udahne vazduh. „Šaljem ti poruku za porukom, a ti mi na kraju odgovaraš: 'Živa sam.' Kakav ti je to odgovor?“

„Verovatno jedini koji je i važan?“, uzvratila sam, ali Sofi me nije čula. Zavrtela sam olovku na stolu. Šta da radim?

„Džud, slušaš li ti mene?“

„Ovaj, ne.“ Umirila sam olovku koja se obrtala.

„Tako sam i misllila. Svega ti je malo preko glave? Izvini što zvocam.“

„Imaš i pravo na to.“ Prošla sam oko elemenata na sredini kuhinje.

„Ne, tebi trebaju zagrljaj i flaša vina, ili možda jedna do pet margarita.“

Nasmejala sam se.

„Tako je već bolje. Sad mi pričaj šta se dešava. Jesi li se videla s Džonom?“

„O, da.“ Zastala sam u hodu.

„Nije dobro prošlo?“

„Ne bih to nazvala 'dobro', ali nekako je prošlo.“

„O, bože, nagađam već da mu nije bilo preterano drago.“

„Moglo bi se reći.“ Namrštila sam se.

„Dobro, a šta sad radiš?“

„Gledam majčin spisak poklona koje treba vratiti i pitam se gde ću i od čega živeti.“ Čušnula sam prstom spisak, želeći da nestane.

„Da, to jeste problemčić. Javljala si se na posao?“

„Još nisam“, uzdahnula sam, „ali znaš da sam doslovno iskukala odsustvo da bih mogla u London s Džonom.“

„Bože, na to sam zaboravila.“

Duboko sam udahnula, pitajući se da li ima samo dva meseca otkako smo ganjali stan u Londonu. Nekoliko dana sastanaka u Njujorku, a onda sledeće nedelje Džon otvara svoju advokatsku kancelariju u Londonu. Sve smo bili isplanirali. Kratak medeni mesec u Mejnu, potom letimo u London, gde počinje naš novi život. „Sumnjam da mogu da mi pomognu, budući da su zaposlili na dve godine novog arhivara koji će me zamenjivati. Neću moći da se vratim na svoje radno mesto dok mi ne istekne dvogodišnje odsustvo.“

„Tačno. Pa dobro, nešto će već ispasti.“ Dobra stara Sofi uvek sve gleda sa vedrije strane; uvek je i gledala. Njen pozitivni stav izvukao me je kroz internat i pomogao mi da steknem diplomu istoričara u Maunt Holiouku.

„Nadam se.“

„Kad ću te videti?“

„Uskoro. Kada se vraćaš na Kejp?“ Slično mnogima između dvadesete i tridesete godine života koji žive i rade u Bostonu, Sofi je imala običaj da svakog vikenda strugne do roditeljske kuće na Kejpu kako bi maksimalno iskoristila leto.

„Tu sam u subotu.“

„Onda tad.“ Isključila sam telefon. Možda bi trebalo da skoknem do Bostona kolima. Sofi živi u garsonjeri, ali mogu noć-dve da prespavam i na podu. Okrenula sam se ka kuhinjskom stolu i spisku poklona. Trebaće mi nedelju dana da svima odgovorim. Dohvatila sam olovku i hartiju, pa krenula. Ničeg drugog neću moći da se latim dok ne završim taj zadatak. A jedino ću ga rešiti pišući poruku po poruku...

Draga gospođo Smit,

Hvala Vam na promišljeno i nesebično odabranoj srebrnoj viljušci za belo meso. Veoma cenim Vašu ljubaznost.

Zastala sam. Šta, dođavola, da joj kažem? Srebrna viljuška za belo meso? Nisam znala ni šta je to i morala sam da pogledam na netu. Džon je mislio da je to mini-lopatica za kućne ljubimce. Crkli smo od smeha.

Kao što i sami znate, venčanje se nije održalo, ali...

Ali šta? Blage veze nisam imala šta sledeće da napišem.

...hvala Vam što ste došli.

Ne. Iscepala sam poruku i krenula iznova.

* * *

Zidovi moje spavaće sobe u roditeljskoj kući bili su i dalje ružičasti. Nikada nismo ni menjali tu boju, zato što ju je izabrala Rouz. Ta soba je bila naša zajednička. Mada za time nije bilo nužde: kućica na Ilu nije nipošto bila mala, ali ja sam bila sklona noćnim morama, pa se Rouz dobrovoljno prijavila da spava uz mene kako bi mi oterala ružne snove. Noćne more nisu prestale, ali Rouz je jednostavno mogla da pruži ruku i umiri me. Kad se razbolela, moja ruka je tešila nju. Nikada nisam uspela da uradim ništa više od toga, samo sam je držala za ruku. A to je prokleta beskorisno. Duboko sam udahnula. Trebalo je da preuredimo tu sobu još odavno; nepromenjena soba nije je vratila.

Po policama su se nizale knjige i fotografije nas dveju. Uzela sam jednu, snimljenu na odmoru na Karibima. Rouzin nos je bio pun raštrkanih pegica, a ja sam bila kao crnče. Vrativši sliku na policu, dotakla sam njen ram žaleći što Rouz nije tu da razgovaramo. Naša porodica nije bila ista bez nje, a naročito majka. Otišla joj je sadružnica, i koliko god se ja trudila, nikada nisam mogla da popunim njeno mesto.

„Džudit, tu si! Sad kad ipak ostaješ, možda bismo mogli da renoviramo tvoju sobu.“ Majka je stajala na pragu. Bila je odevena za golf: svetla suknja i bluza, a u ruci štitnik za sunce. „Izgleda malo previše mladalački za sobu jedne tridesetogodišnjakinje. Videćemo se kasnije. Završičeš sa onim porukama, važi?“

Klonula sam na krevet ponavljajući njene reči: *Izgleda malo previše mladalački za sobu jedne tridesetogodišnjakinje.* Šta da uradim? Ne mogu da živim tu do isteka odsustva i dok mi se apartman ne isprazni. Fantastično je što su voljni da me prihvate, ali...

Ustala sam i zaputila se u kuhinju. Stvarno sam sve ubrljala. Ne bi bilo toliko strašno kad bi to pogadalo samo mene, ali i moji roditelji moraju da se suoče sa ogovaranjima, a možda i sa ponovnim teretom moga izdržavanja. Na tu pomisao sam se stresla.

Bilo bi sjajno kad bih se prosto mogla posvetiti svom radu i zadubiti se u njega. Obožavala sam svoje radno mesto. Knjižge, vrtovi i akademsko okruženje, sve u jednom. Prilikom pristanka na selidbu u London, najteže mi je palo to što ću napustiti svoj posao. A sad nisam više imala čak ni London da mu se nadam. Predstojalo mi je da živim s roditeljima i slušam kako ljudi ispiraju mnome usta.

Kroz prozor se video tata: uređivao je leju s ružama na drugom kraju dvorišta. Ruže su se upravo bližile vrhuncu cvetanja. Osetila sam potrebu da izađem i pomognem mu. Popravila sam gomilu koverata koji su čekali da ih popunim onim prokletim porukama.

Poruke su mogle i da sačekaju, ali ne i moji pokušaji da uspostavam s tatom nekakvo primirje. Majka se ponašala kao da se ništa nije dogodilo; njena engleska uzdržanost bila je vidna u svakom pokretu. Ali tata i ja nismo razgovarali. Mislila sam da će me možda razumeti, ali trenutno nisam bila u pravu.

Uzela sam mobilni telefon i baštenske rukavice i pošla travnjakom, posmatrajući Il kako treperi pod jutarnjom svetlošću. Tata je digao pogled, a onda se hitro opet posvetio kidanju obolelog lišća. Klekavši na udaljenosti od dva žbuna, i ja sam prionula na isti zadatak. Ove godine crna pegavost nije bila strašna. Pokušala sam da progovorim, ali umesto onih reči koje sam želela da kažem, na primer – izvini što sam sve upropastila, iskočile su neke druge. Nisam ništa rekla, nego sam čupkala listove i deklamovala pritom

latinska imena različitih ruža. Bašta je bila vrlo jednostavna kad je tata nasledio tu kuću. Deda i baba nisu bili baštovani. Njima je odgovarao prost vrt, ali tati nije. Svakog leta, kad god tu dođemo, majka je uređivala kuću iznutra, a tata je dodavao svoj pečat vrtu.

Tu leju smo napravili nakon Rouzine smrti. Zajedno smo okapali nad katalozima i birali ruže – „spomen Svete Ane“ s mirisom karanfilića da nas podseća na dane provedene na Arabijskom poluostrvu; „Vilijama Šekspira“ Dejvida Ostina, zbog njene ljubavi prema velikom pesniku; „Grejs“ zato što se tako zvala njena najbolja drugarica. Tako smo zajednički žalili za njom. Da li je sad tu radio zato što mu je nedostajala ona i što sam ja takvo razočaranje? Okrenula sam se ka njemu.

„Izvini zbog svega, a i zbog bačenih para.“

Naglo je digao glavu i videla sam da su mu oči pune suza. „Opet si sve strašno uprskala.“

Sela sam na pete, stežući šakama jednu dršku. Kroz rukavicu je curnula krv jer mi se trn zabo u dlan.

Zazvonio mi je mobilni. Zvala je majka. „Džudit, Petina bratanica se zadržala u tržnom centru u Hajanisu, a mi smo odlučile da idemo na golf.“ Zaćutala je, a ja sam znala šta je sledeće na redu. „Idi po nju. Biće na severnom izlazu u dvanaest. Bolje kreni odmah. Eh, da, i svrati u povratku do farmerskih tezgi i nakupuj nekakvih salata za večeras.“

„Idi.“ Tata je opet oborio glavu i nastavio da radi.

Bio je treći dan od mog nevenčanja i zglob šake mi je sevaio. Onom polovinom mozga koja nije pisala besmislene reči po papiru, smučkala sam plan. Okrznula sam pogledom kartu u jednom smeru do Londona. Bila je kupljena sa potpuno

drugačijim ciljem, ali obezbedila mi je strategiju za izlaz. Nisam mogla i dalje živeti u roditeljskoj kući; to bi bilo kao da opet imam sedamnaest godina i da me majka cima kako joj se prohte. Uradiću kako mi je tata rekao i otići ću.

Ukoliko otputujem, skandal će se sleći i neću više biti predmet svakog razgovora. Čak i neznanci na farmerskoj pijaci raspravljali su o toj odbegloj nevesti. Trenutno su mi izbori bili ograničeni. Nisam imala posao, nisam imala stan, ali sam zato raspolagala kartom u jednom smeru do Engleske. Džon će biti u Londonu zbog svog novog posla, a ja bih mogla iznova da započnem nešto u Oksfordu. Tamo sam magistrirala, a tamo živi i moja kuma Barbara. Bili su to zaćeci plana. Imam neku ušteđevinu, mogla bih da živim skromno, a uz malo sreće, možda ću naći i posao.

Karta je važila za sledeći dan, ukoliko je ne zamenim. Let do Londona zajedno s Džonom bio bi ipak previše. Digla sam telefonsku slušalicu, u nadi da će mi avionska kompanija izići u susret. Grickajući kraj olovke, izborila sam se sa automatizovanim porukama i stigla do žive službenice. Pogled kroz kuhinjski prozor pokazivao je oblake koji su se gomilali na horizontu. Ka nama se kretao olujni front.

Makar je zamena karte protekla bez drame. Službenica je bila puna razumevanja. Samo sam se nadala da će i svi ostali jednako lepo reagovati.

To mi je dalo svega nekoliko sati da sve uredim i da saopštim onima koji to treba da znaju. Nadala sam se da će roditeljima laknuti. Bez mene će moći da se vrate svom starom životu. Barbari ću odmah poslati mejl. Veći problem je bio u tome šta da kažem Džonu. Ta karta je trebalo da me dovede na početak našeg novog, zajedničkog života, a sad me je vodila ka početku naše razdvojenosti. Biće gadno. Nismo

razgovarali još od onog jutra na plaži. Nije želeo da priča sa mnom, a nisam ga mogla ni kriviti.

Digla sam slušalicu i okrenula tetka Agnesin broj. „Halo, tetka Agnes!“

„Džud! Drago mi je što se ipak pokazalo da imaš kičmu.“

„Valjda bi se moglo tako reći“, nasmejala sam se.

„Ja to kažem. Kako si?“

„Dobro sam, i samo sam htela da znaš da odlazim na neko vreme u Oksford, dok se“ – tu sam počutala – „malo ne slegne prašina.“

„Pametno si to smislila. Javlaj mi se.“

„Hoću. Budi mi dobro.“

Nasmejala se. „U mojim godinama je 'dobro' već i kad si živ.“ Pozdravile smo se, a nadala sam se da će moja baba-tetka uistinu i biti dobro. Spustila sam slušalicu boreći se s nekom tugom koju nisam umela da objasnim.

„Tu si!“ U kuhinju je ušla majka. „Upravo sam razgovarala sa Pet. Primila je tvoju poruku uz vraćeni poklon.“

Nije mirisalo na dobro. Majčine usne su bile napućene, a iza uva joj je stajala zadenuta olovka. Izvesno ne cveta od sreće ako je zaboravila da joj je olovka tu. Ustala sam.

„Kaže da joj nisi objasnila zašto nisi ostala na venčanju. Da si potpuno izvrđala tu temu.“

„U pravu je.“ Pažljivo sam zatvorila laptop.

„Čekala sam više nego strpljivo da mi kažeš šta se dogodilo. Drugi ljudi, a naročito tvoji roditelji, zaslužuju izvesno objašnjenje tvojih iracionalnih postupaka.“ Pristavila je lončić s vodom, a glas joj je i dalje bio staložen kao da me poučava kako da skuvam šoljicu čaja.

„Njih se to ne tiče.“

„Džudit, zahvaljujući tvom ponašanju, sada ih se tiče.“

Skinula sam naočari i spustila ih na sto. „Izvinila sam se i nastaviću da se izvinjavam, ali ništa drugo tu ne mogu.“

„Da objasniš, eto šta možeš. Svi me neprekidno zapitkuju zašto se to desilo. Prilika je bila savršena. Džon je lep, uspešan, iz dobre je porodice.“ Okrenula se i zapiljila se u mene. „Ti si glupača. Nikada nećeš naći drugog koji će te hteti takvu.“

„Hteti takvu?“, naglo sam povisila glas. „Hteti takvu? Kakvu? Možda sam neki propao slučaj? Ne treba mi niko ko će me *hteti takvu*. Imam svoju karijeru. Sposobna sam da vodim brigu o sebi.“

„Stvarno? Misliš da ćeš od te šugave bibliotekarske plate moći da živiš životom kakav sad vodiš?“

„Arhivar sam i radim pri Harvardu.“

„Pa što onda ne predaješ tamo, nego čučiš u neakvoj baštenskoj biblioteci?“

Zaškrgutala sam zubima. S pravom se ljutila zbog venčanja, ali nisam nameravala da joj dozvolim da potcenjuje moj rad. „I predajem, ali glavno mi je održavanje važne zbirke arboretuma.“

„To su obične glupe bašte! Ne spasavaš svet.“ Majka je presula vodu u čajnik. Po njenom ponašanju neko bi zaključio da pretresamo vremenske prilike, a ne da se svađamo. „Rouz nikad ne bi...“

„Ne bi; Rouz je bila savršena.“ Stegla sam pesnice.

Vratila je lončić na šporet tresnuvši njime. „Ponašao se kao razmaženo, nezahvalno derište.“

„Ako ti tako deluje, mogu i to da promenim. Izvinila sam se zbog venčanja, i izvinjavam se što sam te u svakom pogledu toliko razočarala.“

„Ne pričaj svašta.“

„Ne pričam svašta. Upravo si to rekla.“

Majka se obrnula u mestu. „Neću više da slušam gluposti.“

„Žao mi je, ali ponekad ponešto mora da se izgovori. Želiš da prospem dušu i ispričavam ti zašto se nisam udala za Džona; zbog čega bi se ovo razlikovalo? Rouz je bila savršena. Ja nisam. Prosto to reci.“ Osećala sam kako mi se lice žari.

Majka tresnu šoljicu na sto; porcelan se razlete. „Džudit, rekla sam da je dosta. Neću više ni reč da čujem.“

„Ionako odlazim, pa ćeš i imati tu mogućnost.“

„Srećan ti put“, promrmlja majka. Kada sam izašla iz kuhinje, obuzeta željom da je drukčiji odnos između majke i mene, opazih da otac stoji kraj stražnjih vrata s kiticom ruža u ruci. Čuo je svaku našu reč. Nisam tako planirala da im saopštim, ali sad je bilo gotovo, a sudeći po izrazu tatinog lica, možda mi nikada neće ni biti dopušteno da se vratim.

„Šta? Odlaziš? Jesi li poludela?“ Sofi me je proučavala preko ruba šoljice s kafom.

„Očigledno jesam. Nisam se udala za najdivnijeg muškarca na svetu i odlazim od svega ovoga.“ Osvrnula sam se po kafeteriji, izbegavajući oči ljudima koji su buljili u mene. Jedan je čak pokazivao prstom.

„Šta ćeš raditi?“

„Biću kod Barbare dok ne nađem posao.“

„Možeš li tamo da radiš?“

„Imam dvojno državljanstvo.“

„Pazi kad sam zaboravila to žongliranje pasošima!“ Obe smo se osmehnule uspomenama na putovanja avionom do dalekih odredišta kako bismo se sastale s roditeljima. Njenima je baza bila u Hongkongu, dok su se moji stalno seljakali. „E pa, izgleda da mi je ionako bilo suđeno da mi